

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Francisci Xaverii E Societate Iesv Indiarvm Apostoli Novarvm Epistolarvm Libri Septem

Francisco <de Javier>

Romæ, 1667

Epistola II. Patribvς Pavlo Camerti Et Antonio Gomezio Societatis Iesv.
Goam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46129)

dientia, ut si Ioannem Beiram mori contigerit, Alfonsum de Castro Superiorem agnoscatis, eique obtemperetis. Si verò, quod potius reor & opto, Ioannes Beira vivat adhuc, ei ut vestro Legitimo Præposito, ambos vos ad nutum obsequi volo & jubeo.

Franciscus.

EPISTOLA II.

PATRIBVS PAVLO CAMERTI ET ANTONIO GOMEZIO SOCIETATIS IESV. GOAM.

*Gratia & Pax Domini Nostri IESV Christi
sint semper in nostris Anima-
bus. Amen.*

ADmiratione huc modò appulsum me perculit majori quàm ferè queam verbis exprimere, præsens conspectus Messis ingentis quam ex hâc Civitate Malacensi, velut ex latifundio segetis uberrimæ, Christi horreis infert sudor atque industria unius Coloni Evangelici Patris Francisci Perezij.

rezij . Cunctis diebus Dominicis ac Festis manè concionatur ad Lusitanos in Templo Urbis maximo : Vespere ibidem rudioribus liberis aut servis utriusque sexûs, Articulos sacri Symboli diligenter exponit . Semel per Hebdomadam in Æde sacrâ Divæ Dominæ Nostræ Deiparæ , congregatis magno numero uxoribus , tam Lusitanorum , quàm Indigenarum Christianorum , orationem habet accommodatam ad earum captum ac statum . Præter hæc diebus omninò singulis , in Æde sacrâ Sodalium Misericordiæ tradit atque inculcat laboriosissimè elementa Christianæ Doctrinæ multitudini permagnæ Puerorum . Ultrà ista quæ sufficere poterant uni homini abundè occupando , Pœnitentium non facilè numerabilium confessiones unus excipit . Ergò hic non deses aut iners in vineâ Domini operarius est ; utique cuius tam indefessam tamque assiduam videmus contentionem , ut cibi somnique capiendi spatio necessario fraudetur . Spero equidem non auditurum illum à Domino illam è Sacrà Parabolâ increpationem : *quid hic statis tota die otiosi ?* quippe quem nullâ ferè diei ac noctis horâ quisquam inveniât non in-

ten-

tentum operi extrahendarum è cœno peccati animarum, & promovendarum ad ritè serviendum Deo Domino Nostro, qui eas condidit. Ad eum è sacro pulpito dicentem tantus concursus fit, ut concionem Templà vastissima non capiant. Idem porò in consuetudine familiari mirabiliter comis atque affabilis, cunctos obvios occurfu primo allicit, populo universo summis æquè ac infimis singulariter gratus, Præfècto juxtà civibusque universis in delicijs est, ac propter insatiabile studium lucrandarum Christo Animarum, viri passim Apostolici, ac Deo in primis chari, existimatione commendatur. Fateor vobis, Fratres mei; puduit me mei cum hæc vidi: & subijcientem oculis quantum opimorum spoliolorum Ecclesiæ Thesauris homo unus imbecillus & continuè semilanguidus, Deo juvante, indefinenter adjungat, sensu quodam verecundiæ me intimè confudit propriæ ignaviæ conscientia. Sic enim habetote: tantam assiduè vim hominum Francisci Perezij privatis aut publicis sermonibus ad vitam serio emendandam excitari, quanta detinere satis occupatos posset sex ipsos beatè exercitatos confessionibus audiendis Sa-

cer-

NOVARVM EPIST. Lib. 5. 367

cerdotes , totâ die nihil aliud agentes . Et tamen idem vir super hæc omnia in Sodalitio Misericordiæ partes cumulâtè implet omnes Capellani (ut vocant) domestici . quod spissum ac multiplex scitis esse ministerium . quid hîc dicam , nisi confitear iterum , pudore non dubio suffundi me oportere , meique similes , qui sani & valentes parùm agimus , interim dum Infirmi ac valetudinarij , tot ereptarum ex orci faucibus prædâ locupletantur animarum . Perezij Socius Rocchus de Oliverâ , non minùs & ipse strenuè atque utiliter operam navat . Scholam regit numerosam Puerorum , quorum alios legere nostrates literas ac manu pingere , alios Grammaticam Latinam docet . idque tam dudùm cepit , ut janu emeriti permulti , percurso Doctrinæ , cujus sunt capaces , orbe , redierint Domum , candore morum , & rectis omnis generis exemplis demonstrantes , non sine gratulatione parentum ac popularium , quanta sit differentia benè institutæ , & incultæ Pueritiæ . legunt illi expedite , ac quantum opus est intelligunt vulgatas summulas Doctrinæ Christianæ , & preces Ecclesiasticas è libro recitant ; modestiâ jam eâ quæ spectan-

ctan-

spectantes ad Deo laudes gratesque reddendas provocet . nam nihilò minus vultu habituque compositi incedunt , quàm isthic Novitij Religiosorum Ordinum . Juramentum aut verbum inconditum , ne levissimum quidem , & ex ijs quibus faciliùs ignoscitur , ex ore ipsorum quisquam audierit . Inter alia multa quæ in hoc genere laudabiliter Rocchus Noster instituit , hoc valdè probatum est : quòd sæpe producit in pompam longã serie dispositos , per binaria sibi altrinsecus respondentia , Discipulos suos , demissis oculis , passu gravi & lento , alternis cantantes Litanias , aut ejusmodi sacra carmina . Expetuntur vulgò hæ visu gratissimæ supplicationes , cohonestandis præsertim funeribus , quoties hîc mori Christianum accidit . Feretrum defuncti adultiores ipsorum humeris subeunt , & usque ad sepulturæ locum portant . nullus non eorum Orationem Dominicam , Salutationem Angelicam , Symbolum Apostolicum , alias aliquot Christianarum precum formulas ad unguem callet , ac è memoriâ quavis occasione reddit inoffensè : nullus non Missæ Sacrificio (cui quotidie summâ reverentiâ omnes interfunt) decorè ministrare novit .

novit . Primo mane ad Scholam conveniunt , sub meridiem post auditam in Templo , quam Perezius quot diebus iterat , explicationem Doctrinæ Christianæ , ludo iterum se reddunt , Oliveræ Magistro daturi operam . Auditâ redditâque lectione , cæterisque perfuncti Scholasticis Exercitijs , omnes simul genibus positis , altâ & consonâ voce , preces sacras pronunciant . Hæc mihi coràm spectanti consolatione incomparabili perfundunt animum . Orate , quæso vos , Deum ut jam parta conservet , benè cepta promoveat , principia incrementis cumulet , ad Laudem & Gloriam sui Sancti Nominis , maiusque obsequium ipsius Divinæ Majestatis . Alfonso in Molucas proficiscitur , unus ibi facturus quod hîc duo jam memorati Perezius & Olivera faciunt . Ægrè quidem hinc eum amoveo , quod , ut satis ex modò dictis confido vos intelligere , pernecessaria hoc loco fuerat ejus opera . Sed cum prævertendum sit quod magis urget ; vos oportet quamprimum supplemento desideratissimo huic opitulari Stationi . Ergò huc mittite sine morâ Sacerdotem è nostris unum , causis conscientiæ dijudicandis tritum , qui

A A

Fran-

Franciscum Perezium tot diversis negotijs oppressum , parte saltem oneris audiendarum quotidie Confessionum levet . non facile alia per Indias Lusitana Colonia plus hac Vrbe Malacâ Confessarijs bonis indiget . Incredibilis quippe huc undique confluit , occasione variâ commercij , multitudo cum Europæorum , tum Indorum ; quorum illi omnes , hi magno numero Christianam profitentes Religionem , opus habent pro humanâ fragilitate remedio Sacramentalis Pœnitentiæ , cuius Ministros nisi nanciscantur opportunè , in maximo & præsentissimo versantur salutis Animarum æternæ discrimine . Itaque si intra hunc annum millesimum quingentesimum , quadragesimum nonum quidam appulerint è Lusitaniâ Sacerdotes Nostri , facile vobis fuerit , quendam è vestris , cuius isthic locum recens appulsi suppleant , Anno sequenti quinquagesimo , nave quæ mense Aprili Goâ Malacam tendit , huc mittere . Mense , inquam , Aprili . nam etsi scio esse aliam Mense Septembri solvere solitam huc Goâ navem ; nolo tamen hoc tam necessarium in hac urbe supplementum in secundam differri navigationem . Videte præterea

terea num Domi sit aliquis Fratrum No-
 strorum, utcumque Laicus, hactenus tin-
 ctus literis, ut & legere & formas Elemen-
 torum pingere calamo, docere pueros
 queat. Talem magnoperè cuperem ei quem
 priùs designavi Sacerdoti huc venturo assi-
 gnari Socium, qui supplere quadamtenus
 vices posset Rocchi Oliveræ, cui anno se-
 quenti necessarium Goam iter est, fumen-
 do ibi Sacerdotio, quo instructus quam-
 primùm Malacæ se reddat. quare manda-
 tum hîc relinquo solvens in Iaponiam, ut
 anno millesimo quingentesimo quinquagesi-
 mo, navi quæ mense Novembri statum
 Goam versùs solvendi tempus habet, im-
 ponatur modò memoratus Rocchus de Oli-
 verâ, cum Ioanne Bravo Novtio, quem
 isthic Grammaticæ studijs vâre cupio.
 Igitur omninò volo, atque adeo vobis,
 Pater Paule Camers, & Antoni Gomezi,
 in Virtute Obedentiæ impero, ut Mense
 Aprili anni proximi, aut si vis improvisa
 ineluctabiliter obstaret, quo primùm tem-
 pore fieri poterit, duos quos dixi, Sacer-
 dotem audiendis confessionibus aptum, &
 alium è Socijs idoneum Scholæ regendæ,
 Malacam destinatis. Scribo ad Patrem Nico-
 laum,

laum , ut præsit invigiletque Nostris Meliapore degentibus , ijs item qui per Oram Comorinensem , quique Colani , morantur . ac pariter Comorinensibus mando , ut Patri Nicolao obtemperent , ad eumque referant de rebus suis , quoties aut pro se subsidio , aut pro Christianis quos curant favore ac patrocinio opus habuerint , scriptis ad illum Colanum , vel Cocinum literis (nam utrò citròque per illas Vrbes negotiorum causâ commeat .) Eidem porrò Patri Nicolao imperavi , ut quæcumque desiderari cognoverit à Comorinensibus , continuo Grâ petat . Te verò Pater Antoni Gomez , volo quæcumque is poscet statim exequi commendoque & injungo quàm possum enixissimè , ne quidquam in eo Tibi ad summam diligentiam & officiosissimam caritatem reliqui facias . Pater Nicolaus subit patri Paulo , prout illi præscriptum inde ibiens reliquisse memini . Alumni Goenses , sive Lusitani , sive Indigenæ , arbitrio Patris Antonij Gomezij regantur . Antonius verò ipse Gomezius , prout mandavi , Patri Paulo Camerti subiectus sit . cui eidem qui Bazaini , quive Armuziæ stationem habent , quatenus iussi & distinctius

cius explicui, obedient. ut res isthic hoc
Ordine ac Disciplinæ tenore procedant, cu-
rare impensè vos ambos iubeo, & me de
cunctis quæ contingent certiore[m] facere.
Valetè. Malacà x. Kalendis Iulias Anno
CICIOXLIX.

Vester in Christo intimus Frater.

Franciscus.

EPISTOLA III.

PATRIBVS ET FRATRIBVS COLLE-
GII CONIMBRICENSIS SO-
CIETATIS IESV.

*Gratia & Amor Christi Domini Nostri
ad sit semper nobis auxilio &
favore. Amen.*

ET scripsi ego vobis fusè Mense Ianua-
rio Superiori, & cunctos in his Tra-
ctibus variè sparsos, è stationibus quemque
proprijs, prout singulis mandaveram, scri-
psisse confido, quàm uberes & lætos Ani-
marum fructus Indica ferat vineâ; &, non

AA 3 in